

ETNOLOŠKA KULTURNA DEDIŠČINA DOLENJSKE

POVZETEK

Ivica Križ, univ. dipl. etnologinja

Kulturna dediščina je celovit pojem in razčlenjevanje na posamezna področja dediščine po strokah (arheološka, zgodovinska, umetnostna, etnološka itn.) v ustanovah, kot so muzeji, ki hranijo premično kulturno dediščino in zavodi za varstvo kulturne dediščine, ki skrbe za varovanje nepremične kulturne dediščine, je le rezultat specializacije in strokovnega pristopa. V Novem mestu deluje Dolenjski muzej od leta 1950, novomeška enota zavoda za varstvo kulturne dediščine pa od leta 1983.

Prispevek bo zato namenjen predstavitvi nekaterih eksponatov in področij, ki so del etnološke zbirke Dolenjskega muzeja Novo mesto, ki je svojo prvo stalno razstavo dobila šele leta 1986. Poudarek bo na nekaj predmetih, ki pomembno pričajo o snovni, družbeni in nesnovni dediščini Dolenjske in tudi nekaj redkih ohranjenih predmetih iz 19. in 20. stoletja, kjer ne izstopa njihova estetska komponenta temveč njihova izjemna pričevalnost. Takšni so na primer: vrša iz protja za lovljenje rib in rakov na Krki, pa lesen model za izdelavo lecta s signaturo avtorja, novomeškega lektarja Matije Kutnarja, rokopis pesmi ljudskega pesnika in godca Ivana Rupnika Možeta, pustna kamela, lončena neža za vino Dragotina Rudeža z napitnico in signaturo lončarja, lesena rezljana vrata z napisom Bog živi Slovenci!, čebelji panj v obliki francoskega vojaka, itn.

Omenili bomo tudi nekaj zasebnih zbirk, ki so nastale po drugi svetovni vojni, predvsem pa v zadnjih 25 letih.